

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

postmottak@kud.dep.no

Deres ref.: 10/5024 ME/M2 LaB:MK

Vår ref.: 016.1 BW

Oslo, 25. mai 2012

HØRINGSUTTALELSE OM UTKAST TIL FORSKRIFT OM PRODUKSJONSTILSKUDD TIL NYHETS- OG AKTUALITETSMEDIER

- MBL støtter departementets forslag om at produksjonstilskuddet for dagsaviser (pressestøtten) endres slik at ordningen blir plattformnøytral. MBL mener det er positivt, og i tråd med medieutviklingen at støtteordningen ikke lenger vil være bundet til papiraviser, og at støttemottakerne også kan få tilskudd for digitale utgivelser.
- Det er av avgjørende betydning at produksjonstilskuddet understøtter, og ikke hindrer, den nødvendige digitale transformasjonen. Det er derfor også svært viktig at forslaget trer i kraft fra og med 2013.
- I hovedsak er MBL enig i departementets forslag. Under kommenterer vi de punktene hvor vi har synspunkter som avviker fra departementets.
- Med forslag til fornyet produksjonsstøtte er ett element i mediepolitikken modernisert. Nå gjenstår det å finne gode løsninger på utfordringene knyttet til moms på digitalt redaksjonelt innhold, samt å fornye medieeierskapsloven.

Kvalifikasjonskriterier

Etter MBLs syn skal ordningen bidra til å legge til rette for ytringsfrihet, redaksjonelt mangfold og journalistisk kvalitet. Dette gjør dagens ordning gjennom at den bidrar til å opprettholde et antall aviser som ellers ville hatt begrensede muligheter til å opprettholde dagens drift. Det er viktig at ordningen også fremover bidrar på samme måte, når ordningen gjøres distribusjonsnøytral.

Departementet foreslår i § 4: "Tilskudd gis heller ikke til medium som i all hovedsak inneholder stoff om ett eller noen få samfunnsområder, eller som i hovedsak inneholder stoff vinklet ut fra en spesiell faglig, politisk, ideologisk, religiøs eller etnisk bakgrunn." (vår understreking)

Formuleringen kan ramme nyhetsmedier med en klart uttalt redaksjonell linje. Slike medier bidrar til mangfold og beriker mediefloraen. Vi tror ikke det er departementets hensikt å ramme disse mediene. Slik vi forstår forslaget er hensikten å avgrense mot medier som bare i begrenset grad bidrar til mangfold, fordi de er svært snevre i sin stofftilnærming. Heller enn å definere negativt hva som diskvalifiserer mener vi det er mer tjenlig å definere hva som kvalifiserer. Vi foreslår derfor at det tas inn et nytt tredje ledd i § 1:

Tilskudd etter denne forskriften skal gå til allmenne nyhets- og aktualitetsmedier som rapporterer bredt fra offentligheten. Disse mediene skal være av det man har tidligere har kalt dagspressesedvanlig karakter.

Utbytte

Mediestøtteutvalgets flertall foreslo at utbytteforbudet avvikles. MBL er enig. Så vidt vi kjenner til er dette den eneste statlige støtteordning med utbytteforbud. Forbudet gjør det umulig å hente kapital når det er nødvendig, og er derfor et hinder for utvikling. Muligheten til å kunne gi normal avkastning på risikokapital er en nødvendig forutsetning. Eiere som kan tilføre avisene nødvendig risikokapital må kunne påregne noe utbytte.

Vi foreslår derfor at aksjelovens bestemmelser om utbytte¹ skal gjelde. Disse er:

1. Årsresultatet for det siste regnskapsåret, etter godkjent resultatregnskap, kan deles ut som utbytte, etter at det er foretatt fradrag for blant annet udekket underskudd. Innskutt egenkapital, i forbindelse med stiftelsen av selskapet eller senere, vil normalt være å anse som bundet kapital, og ikke gjenstand for utbytte.
2. Loven setter begrensninger i muligheten for å dele ut utbytte, der egenkapitalen eller balansen er mindre enn ti prosent av balansesummen, verdien av selskapets samlede eiendeler.
3. Som et utgangspunkt er det kun den frie egenkapitalen som kan deles ut, mens den bundne egenkapitalen, som skal sikre kreditorene, ikke kan være gjenstand for utbytte.
4. Utbytteadgangen begrenses i tilfeller der utdeling av utbytte vil anses som uforenlig med god forretningsskikk.
5. Beslutningen om utdeling av utbytte fattes av generalforsamlingen etter at styret har fremmet et forslag om bruk av overskuddet.

Vi mener nivå på utbytte bør begrenses oppad til avkastning på høyrentekonto i bank pluss en prosent. På den måten vil innskutt kapital i støtteberettigede medier gi noe mer avkastning enn ren bankrente, som en premie for den økte risiko dette innebærer.

Tak på tilskudd

MBL støtter prinsippet om at det innføres et støttetak for å sikre en proporsjonal og målrettet ordning. Departementet skisserer tre mulige modeller, samtidig som det også kan tenkes flere modeller som underbygger målet med å innføre et støttetak. MBL mener at det er viktig at ordningen med støttetak må utformes slik at systemet både blir treffsikkert og robust. MBL vil derfor oppfordre departementet til å foreta en nærmere konsekvensutredning av de mulige modellene.

§7: 10 prosent til ubetalt lesing

Departementet foreslår at ti prosent av tilskuddet skal fordeles på bakgrunn av antall unike brukere av tilknyttede elektroniske medieprodukter uten brukerbetaling. Medium som ikke kan dokumentere antall unike brukere mottar et minstetilskudd dersom det har en jevnlig oppdatert nettutgave. MBL er usikker på konsekvensene av forslaget, og ber derfor om at ordningen evalueres etter at noe tid er gått slik at man kan vurdere om ordningen virker etter hensikten.

¹ Aksjelovens § 8-1.

Utbetaling – tildelingsbrev

Særlig for de store mottakerne av produksjonstilskudd er det en usikkerhet om størrelsen på årets støtte, inntil den siste utbetalingen, som noen ganger er blitt utbetalt først i november. Allerede i midten av februar foreligger tilstrekkelig informasjon om avisenes bekreftede opplag året før, og om størrelsen på budsjettposten, slik at Medietilsynet etter å ha beregnet kan sende hver enkelt avis et tildelingsbrev der størrelsen på årets støtte blir oppgitt – med noen forbehold. Det vil skape større trygghet om mediets inntekt fra og med mars. Mediestøtteutvalget foreslo i praksis det samme.

Hjemmel til å fravike beregningsreglene

Departementet foreslår en mer generell hjemmel for Medietilsynet til å fravike forskriftens beregningsregler etter en konkret vurdering. En slik vurdering bør forankres i støtteordningens formål, jf § 1, og de særlige konkurranseforholdene i den aktuelle saken. Det bør dessuten innhentes en særlig uttalelse fra støtteutvalget før vedtak om dispensasjon fattes. MBL støtter forslaget, fordi det fjerner et antall bestemmelser som kun handler om enkeltaviser. Vi vil imidlertid fremheve viktigheten av at støtte tildeles etter objektive kriterier, og at fravikelse av beregningsreglene bare må gjøres unntaksvis og i full åpenhet etter nøye overveielse.

Generelt om støtten

For å opprettholde en differensiert presse, aviser som fyller en rekke samfunnsfunksjoner, har staten gjennom mange år bevilget penger til en stor del av avisene. Nr. 2-avisene, herunder de riksspredte meningsbærende avisene, gir et vesentlig bidrag til mangfoldet, og de har et klart behov for støtte. I et levende demokrati må mange røster høres. Det gjelder også den ”underskogen” av lokalaviser som vi finner rundt om i hele landet – også i bygdene. Riksavisene, de store dagsavisene og radio/TV har sine redaksjoner i hovedstaden og byene ellers. De presenterer ofte stoffet slik det ser ut fra sentrum. Solide og kvalitativt gode lokalaviser er samlet en helt avgjørende motvekt som skaper litt mer balanse i samfunnsbildet. Slik må det være også når støtten nå gjøres distribusjonsnøytral.

Det er viktig at produksjonstilskuddet ikke bare er en overlevelsesstøtte, men også gir rom for at lokalaviser kan være solide bedrifter med det positive det innebærer for god og fri journalistikk, produktutvikling, evne til å følge med og gjerne gå i front i den teknologiske utviklingen, stå bak noen av de nå få små uavhengige trykkeriene osv. Disse litt større av de små lokalavisene er ofte samarbeidspartner, inspirasjon, drahjelp osv. for de minste lokalavisene, og dermed svært viktige også for disse.

Markedet for alle aviser er nå mer urolig. Dette opplever også lokalavisene. Vi ser nå at det er større variasjoner enn før både mellom aviser og fra år til år. Nettet er en stor utfordring for alle. De største fadagersavisene opplever opplagsnedgang, og mer usikre framtidsutsikter.

Disse avisene har store teknologiske og strategiske utfordringer framover. Hvordan skal en møte de digitale utfordringene, og samtidig opprettholde inntektene? En må også ta med at lokalavisene har fått en viktigere og viktigere rolle i sine lokalsamfunn med årene. Region- og byaviser har de senere år redusert sin redaksjonelle innsats i kommuner lenger borte fra byene, noe som har gjort at lokalavisene i enda større grad er viktige for sine lokalsamfunn.

Nettopp i den omstillingen avisene nå er midt oppe i er det avgjørende med gode og stabile rammevilkår. Dette for å gjøre det mulig med prøving og feiling, som er en viktig del av den omstillingen som nå pågår og som ingen helt vet utgangen av. Dette er kostbart, og lokalavisene trenger nå alle mulige ressurser for å følge med i utviklingen.

Lokalavisene er viktige for å oppfylle samfunnsoppdraget i distriktene.

Overgangsordning

Hensikten med ordningen er å bidra til å opprettholde et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier karakterisert av høy journalistisk kvalitet og uavhengig journalistikk. Omleggingen av ordningen kan få som konsekvens at enkelte aviser mister mye støtte. Dette vil kunne svekke disse avisene vesentlig, og slik redusere det mangfold og den kvalitet støtte skal fremme. MBL vil derfor be departementet lage en overgangsordning, slik at aviser som mister mye støtte får en mulighet til å tilpasse seg.

Gjennomføring

Innovasjonstakten i norske aviser er høy, og man er i ferd med å tilpasse seg en digital medievirkelighet. Overgangen fra en i hovedsak papirbasert til en i hovedsak digitalt basert forretningsmodell er svært krevende. Det er av avgjørende betydning at produksjonstilskuddet understøtter, og ikke hindrer, denne nødvendige transformasjonen. Det er derfor også svært viktig at forslaget trer i kraft fra og med 2013.

Med forslag til fornyet produksjonsstøtte er ett element i mediepolitikken modernisert. Nå gjenstår det å finne gode løsninger på utfordringene knyttet til moms på digitalt redaksjonelt innhold, samt å fornye medieeierskapsloven.

Vennlig hilsen

MEDIEBEDRIFTENES LANDSFORENING

for

Randi S. Øgrey

Adm. direktør

Bjørn Wisted

Fagsjef for næringspolitikk